

metre que el detall es deu a la transmissió operada a través d'un altre llenguatge hispànic. El fet que el mot fos aviat emprat per la Pardo Bazán i que Cotarelo vagi incloure «*bocoy: tonel o pipa grande*» entre els mots propis del «castellano de Galicia» em feia sospitar, en el DCEC, que vagi ser transmès pels mariners gallescs del cabotatge del Cantàbric, i realment llavors el canvi de **bocoēs* en *bocois* seria normal; però ni la història comercial ni l'absència total del mot en portuguès, llengua els adeptes de la qual pogueren fer aquest paper més fàcilment, no donen una gran versemblança a la idea.

En canvi cal reconèixer que, a diferència del coneixement cabal prou complet, que posseïm de la lexicografia portuguesa, disposem d'una informació ben pobre en basc pel que fa als mots antiquats i al vocabulari de caràcter internacional o d'origen foraster perceptible: que allí no tinguem dades concretes és natural. Però allí els mots en -ONE (que és la forma aparent de la terminació del nostre mot) prenen justament la forma -oi; i el cabotatge basc és precisament el conducte més natural de la transmissió d'un mot que havia de venir de la zona bordelesa. En efecte, si no aquest exactament, tenim documentat en basc un mot ben semblant, i d'òbvia gènesi romànica: *bottarroi* «grande peau de bouc où l'on met du vin» fou registrat per Azkue a dos pobles de la part occidental del dialecte biscaí.

BODA, del ll. *vōTA*, plural de *vōTUM* 'vot', 'promesa'. □ 1.ª doc.: doc. de 1390 (*AlcM*).

En tot el S. xv el mot apareix ja ben arrelat en els millors representants de la llengua literària, especialment en el Regne de València: «si té sposalada e no vol fer *bodes*, conclusió és que, ans de les *bodes*, encara que sien esposats, pequen mortalment, tro sien fetes les *bodes*», St. Vicent Ferrer, *Quar.*, 324.53, i també en els *Sermons* (II, 189.32). Ben sovint en J. Roig, *Spill*: «fiu escomesa, / fogint despesa, / de *bodes* fer / en lo giner, / de matinada, poca maynada: / sols huit o nou», v. 2211, «mullés ni nores, / gendres, nebodes, / casaments, *bodes*, / res no'ls embarga», v. 9906, «Joan parlant / de negres *bodes*, / quals ab Herodes / féu sa cunyada, / --- / féu que Herodina / lo fes matar», v. 8007. És molt freqüent en el *Tirant* (cites en el *DBal.*) i el *D'Ag.* ens en dóna un bon repertori de testimonis, entre els quals no en manca algun d'anterior a la major part d'aquests, com en els Masdovelles (cf., encara, Serra i Riera, *RHisp.* LXXII, *Trois Textes catalans*). En canvi és poc probable que fos usat per Ramon Llull, tot i que es troba en textos lluhians, i fins n'hi ha un cas en el *Blanquerna*, però és en el capítol I, o sigui en la part d'on s'han perdut tots els mss. i no en posseïm més que l'ed. cincentista valenciana de «Bonllabi» que conté molta modernització en coses de divers caràcter, i fins casos d'adaptació al vocabulari valencià: «gran fon la fama que era per tota la ciutat del dia de les *bodes* de Evast e de Aloma e molts foren --- qui'ls volien fer gran honra en aquell dia» (ed. *NCl.* I, 21.23, ed.

1914, p. 7).

Sempre ha predominat molt l'ús de *bodes* en plural, amb sentit singular (*plurale tantum*), i en l'ús antic més encara que avui, en català encara més que en castellà (de fet, *boda* sg. no esdevé un poc freqüent fins al S. XIX, ni en tinc a mà cap cas anterior al S. XVII, que n'hi pot haver algun però rar); fins en fonts com el *Liber Eleg.* de Joan Esteve (1472-89: «*bodes: nuptiae, connubium*» (4r2) o en OPou, 1575 (p. 159), no es troba altra cosa, i àdhuc en el *DTorra*, 1670.

Des dels darrers segles medievals l'àrea de l'ús popular de *noces* no cessà de recular cap al Nord, ni la de *bodes* deixà d'avançar, fins al punt que en els temps actuals aquell ja no se sent sinó més enllà de l'Albera, per més que resti viu en l'ús literari, i ni un escriptor de llenguatge ben pur, i de l'Empordà, com Pous i Pagès, vacillà en la tria del títol del seu cap de brot teatral *L'Endemà de Bodes*. La pronúncia és *bódas*, molt predominant pertot, única en la major part del territori, en concurrència amb *bòdas* en certes parts del dialecte central. No tinc notícia certa que *boda* hagi viscut en català amb altres sentits de celebracions religioses o festes que en el nupcial, tot i que no és idea inversemblant vista la considerable extensió antiga i dialectal que amb tals valors va conservar el mot en castellà i encara més en gallego-portuguès, veg. DCEC, s. v. No sé d'on ve, ni si ve d'això, un sobrenom *Boda*, que he trobat algunes vegades en antiga documentació mallorquina; més concretat, un doc. de 1627 (escrit a Selva, *BSAL* VI, 187) parla de «Matheu Ferragut, pre., vulgarment dit lo capellà *Boda*, per rahó del benefici que posseïa, fundat en lo altar de la M. de D. del Roser» (*vota* 35 'devocions, beneficis', en forma romanitzant?).¹

Entre les llengües romàniques només les hispàniques han especialitzat el descendent de *vōTUM*, pl. *vōTA*, en el lligam nupcial; i encara cal dir que en gallego-portuguès les altres accs. festivals es van conservar tan pollents, o quasi, com aquesta: el port. i gall. *boda* sovint conservà sentits religiosos molt més amplis, de vegades sense cap relació amb l'església, quan no, fins i tot, poc respectables (*empatar a boda*...).

De tota manera a la Península Ibèrica l'acc. nupcial predominà pertot. Però ja en llengua d'oc, això ha restat estranger, i ni el llenguatge trobadoresc ni el modern dels felibres, ni el comú dels dialectes, en coneixen res; en aquell hi ha *vodar* «vouer», com en francès del Nord, italià, etc., i prou. No és, doncs, estrany, que s'hagi suposat de vegades que en català aquest fenomen de canvi de mots es degué a influència castellana. És certament equivocat de creure que es tracti d'un castellanisme. Està fora de dubtes que no rebérem el mot *bodes* del castellà. Avui no hi ha cap raó per regatejar-li una admissió sense reserves en la llengua literària més pura. Però tampoc no crec que *bodes* i *noces* vagin coexistir amb el mateix report de catalanitat que avui des de l'època comtal. És probable que en aquells temps remots l'ús de no-